

ΚΣΤ' Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΩΝ

Εξασολού-
θησε και
σήμερα την
πειραφή
της καλλι-
τεχνικής πε-
ριόδου της Σά-
ρας Μπερνάρ
στη Βόρεια
Αμερική, ο-
πως την δι-
ηγείται η ίδια
στ' «Απομνη-
μονούματά
της».

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

Έπρεπε να δώ-
σω έφρα παρα-
στάσεις.
'Η πόλι αυ-
τή, αν και ε-
νε πολύ όφρα,
δέν μου άρεσε.
'Ισως σ' αυτό
νά συνετέλεσε
πολύ ένα τη-
λεγράφημα, τό
όποιο έλαβα α-
φ'αυτώντας έ-
χει και διά τό
όποιο μου ά-
νιγγελαν τό

«Μετά την άπέραντη έπιτυχία μας στο Μοντερέα —συνεχίζει ή μεγάλη καλλιτέχνης— έγώ κι' ό θίασός μου ξεκινάστηκαν πολύ γιά την κάπως ψηφια ύποδοχή που μας έκαναν στο Σπρίνγκφιλντ, όπου πήγαμε άμέσως κατόπιν.

Έκει δόσαμε μιά μόνο παράσταση με την «Κυρία με τας Καμειλάς», τής όποιος τόν τίτλο στην 'Αμερική τόν έχουν άλλάξει και τόν έχουν κάνει «Καμύλλο». Γιατί; 'Αγνωστο... Πολύς έρωτημα σχε- τιάς, μιά κοπέλα δέν υπόφερε να μέ πληροφορήση..

Τό έργο αυτό, στο όποιο άλλου τό Κοινόν έτρεξε κατά χιλιάδες, έθεωρείτο άνήθηρο άπό τους Ποικιλοφύτους τής 'Αμερικής και μου φάνηκε πως έκανα άσχημα να τό συμπεριλάβω στο ρεπερτόριο μου. Κι' έτσι, ενώ στην Εύρωπη είχα γνωρίσει πραγματικές αποθέσεις παίζοντας την «Κυρία με τας Καμειλάς», στο Σπρίνγκφιλντ και σε

θάνατο τοφ φίλου μου Γουσταύου Φλομπέ, τοφ μεγαλύτερου ίσως συγγραφέος τής εποχής μου.

Άτ' τή Φιλαδέλφεια, πήγαμε στο Σιάγο, στο σταθμό τοφ όποιο με υποδέχθηκε μιά έπιτροπή κρυφόν τής ανώτατης διοικητοσύνης τής πόλεως και μού προσέφεραν μιά υπέροχη άνθοδόση από σπαι- ναίωτα λουλούδια.

Έτοιμαζόμουν να βγώ άτ' τό σταθμό, όταν έξαφνα στάθαρα σάν απολυθούνη. Καθός φάνηκε μάλιστα, τά χαρακτηριστικά μου πήαν μιά τέτοια έμφρα πόνο, ώστε όλοι όσοι βρισκόμουν εκεί γύρω μου, έτρεξαν γιά να μέ βοηθήσουν...

Τί συνέβαινε;... 'Αλλοίωτα, ό άνθρωπος με τή φράνα βρι- σκόταν μπροστά μου!... Μετά την πρώτη μου ταραχή, μιά ξαφνή λήθη ήλθε και τό κορμί μου και βάδισα κατ' έδραση επάνω του...

Ναι, ήταν ξαντανός, ήταν εκεί ό άπαισος αυτός Σμιθ... 'Ηταν, όπως πάντα, ζωνένος μέσα στις γούνες του και μέ μεγάλη διαγυλίδια μέ διαμάντια σ' όλα του τά δάχτυλα!... Ναι, τό κη- ρος σπείναν στην πόρτα τοφ σταθμού με μιά άνθοδόση στά χέρια, την ό- ποια έλεγε τό θράσος να μού προσφέρει.

Μά έγώ άνήθηρα να πάρω τά λου- λούδα του και τόν έστρωξα υ' όλες μου τίς δυνάμεις που τίς δεκαπλασίασε ή όργη μου... Συγγρηνος ένας διάλογος γεμιασος από πολλά λόγια ξέφυγε άτ' τά μελανασμένα μου χέρια.

'Η σαφή όμοσ αυτή ένθουσίασε τό Σμιθ, γιατί σ' λίγο έγινε γνωστή σ' όλη την πόλι κι' έτσι ένα πλήθος θεατόν πήγε να έπισκεφθί τή φράνα μου, την όποια, καθώς έλεγε, είχα σπασώσει έγώ και την όποια έξακολουθούσε να εκθέτη στο Κοινόν...

Άτ' τό σταθμό, διευθύνθηρα στο Πάμπερ—Χάινς, ένα άτ' τά πιο ύπε- ροχα ξενοδοχία τής εποχής εκείνης, τοφ όποιον ό ιδιοκτήτης κ. Πάμπερ ή- ταν ένας τέλειος τζέντλεμαν, ευγενής, άξιαγάπητος και λεπτότατος. Για να λάβετε μιά ιδέα τοφ σπανίου αυτού άν- θρώπου, άρκει να σας άναφέρω, ότι γέ- μιζε κάθε μέρα τό άπέραντο διαμέρισμα που είχα νομάσει στο Ξενοδοχείο που μέ τά πιο σπάνια λουλούδια κι' έκανε τ' αδύνατα δυνατά να μέ σερβίρη με γαργιά τής Παλλικής κοιλίνιας, ή όποια ήταν ένσπιδος άγνωστη στην 'Αμερική.

Έπρεπε να μείνωμνος δεκατένη μέ- ρες στο Σιάγο. 'Η έπιτυχία μας ξεπέ- ρησε προθλήνας. 'Η δεκατένη αυτές ήμέρες μου φάνηκαν ή πιο ευχάριστες διαλόγησι τής θιαμότης μου στην 'Αμερι- κή. 'Εν πρώτοις, ή μεγάλη ζοιπάχτης τής πρστας αυτής πόλεως, στην όποια διασταυρώνόντουσαν έκατομύρια άνθρώπων σάν ανώματα, χωρίς να σταματούν ποτέ, μέ γοήτευε... 'Όλοι τους πήγαμνος έχον- τας ένα σκοπό και δέν σπαμώτουσαν, παρά μόνον όταν πετύχωναν τό σκοπό αυτό...

Μεταξύ τών άλλων αξιοθεάτων τοφ Σιάγο, έπισκεφθην μιά μέρα και τό περίφημο σφαγείο τών χοίρων που μαζί με την άδελφή μου και κάποιον 'Αγγλο φίλο μου...

'Ω! τί φρικώδες και ύπεροχο θέμα που άντικρούσαμε εκεί!... Φτάνοντας, είδαμε να παρελάνον σε μιά στενή και ψηλή γεφυρούδια εκατοντάδες χοίρων που σπέναν και μούγκριζαν. Τό άμάς μας πέ- ρωσε κάτω άτ' τή γέφυρα αυτή και στάθηκε μπρός σε μερικούς κρυφούς, ό όποιοι μιάς περήμεσαν. Με- ταξύ αυτών ήσαν κι' ό διευθνήτης τών σφαγείων. Μιάς υποδέχθηκε με ξεχωριστό γένειο και, προ- ηρημένος, μιάς ώδηγησε μέσα σ' ένα άπέραντο

'Η Σάρα Μπερνάρ, σέ ήλικία 12 έτων.

(Άπό τό «Μόντ Μοντερέ»).

Κατά την ήμέρα που ήμουν στο Σπρίνγκφιλντ, έπηρεα σ' ένα άπαισολέο γιά ν' άγοράσω ένα κινηματικό όργανο. 'Ο διευθνήτης τοφ καταστή- ματος μ' ώδηγησε σε μιά μεζονά και πολύ στενή σπη, όπου δοκίμασα πολ- λά άτ' αυτά. Μά όταν σε μιά στιγμή γύρισα τό κεφάλι μου πίσω, ξεκινά- στερα πολύ και τά έγασα, βλέποντας δυο καθός πρότετα κρυφούς, ό όποιοι παρακολουθούσαν μ' ένδιαφέρον τή σπουδαία μου.

Θέλησα ν' αποσπασθώ άμέσως, μά την ίδια στιγμή με πλησίασε ό ένας άτ' τούς κρυφούς αυτούς και μού είπε: —Θά είχατε την καλοσύνη, κυ- ρία, να ρθίτε να ρίξετε την πρώτη βολή ενός κανονού!

Λίγο έλειψε να πέσω κάτω άτ' την έπιληψί μου και ήμουν άφωνα γιά ένα λεπτό, μά όταν συνήλθα άπάντησα ά- διστακτά:

—Ναι, είχαρίστος...

Κι' έδωσα άμέσως ραντεβού με τούς συμπελητές μου, ό όποιοι ήσαν ό διευθνήται ενός μεγάλου 'Αμερικαι- νισού έργοστασίου πυροβόλων.

Πήγα με καυσιότερη μιάς όρας στο ραντεβού αυτό κι' είδα, ότι με περι- φέριμαν καμιά τριακοπαρά 'Αμερικαι- νικές προσοικιασμένες, που είχαν προσ- κληθεί επίτηδες άτ' τούς έργοστασι- άρχας. Αυτό μ' έξώργισε κάπως. 'Οπόσο, έρριξα την πρώτη βολή τοφ κανονού, που ήταν ένα μυθραυλιόβολο νεώτατον συστήματος. Διασκεδάσα υπερβολικά μ' αυτό, χωρίς όμως να νοιώσω και καμιά άλλη στανήσια.

Τό ίδιο βόδιον, έφυγα γιά τή Βαλτιμόρη, όπου ήμουν τέσσερες ήμέρες κι' έδωσα πέντε παραστάσεις.

Δυο πράγματα μού έκαναν έντύπωση σ' αυτή την πομπία: Τό τρομερό γούνο που έπαραιτε στα Ξενοδοχία της και στο θέατρό της κι' ή όμορφιά τών γυναικών της.

Στή Βαλτιμόρη έννοιωσα μιά βαθειά θλίψη, γιατί γιά πρώτη φο- ρά πέρασα έξω τήν Προτοχρονά μου μεζονά άτ' την πατρίδα μου, μεζονά άτ' ότι μού είνε αγαπητό... Έκλαψα όλη τή νύχτα και σε μερικές στιγμές, έννοιωθα τόν έ- αυτό μου αποθαρρημένο, ώστε επιθυμούσα μ' όλη μου την καρδιά τό θάνατο.

'Εν τούτοις, ή έπιτυχία που είχα σ' αυτή τή γοητευτική πελατία, ύπήρξε τερασσία, κολοσσάια και την έγκατέλειπα μέ θλίψη, γιά να πάω στη Φιλαδέλφεια, όπου, σύμφωνα με τό συμβόλαιό μου,

ιότασμο, που μόλις το φώτιζαν τα παράθυρά του με τα κοκκινοτάτα τζάμα...

Μόλις μπήκαμε μέσα, μια άτασση όμοια μιάς χιτίρας στη μύτη, την όπαια, ένω ταύλαχτοσαν, αιδωνόμιον έπειτα από πέντε μερες... Ένας άγιος αιδώμιος ήφρονόταν από παντού, κι έμοιαζε μ' ένα ά-νάλιαφο σύννεφο που κινιαιτεί επάνω σε μια βουνοκορφή, φωτισμέ-νο απ' τόν ήλιο που βουλιένει...

Ένα άπεριφράστο παιδιόμιον έπιανει απ' τ' αυτιά μου και μου πρσιουσαν τόν έφραβόλο. Μέσα από θάρυς αυτό μεφρδενόμιονταν ή φωνές τών ανδρώπιων, τά μουχηρητά τών σαφασόμενον χόιρον, οι δνατοί χιτίροι τών έργαλειών που συνέτριβαν τά μέλη των και τ' ατέλειοτα «Α β» τών σαφάγιον, οι όλοιοί ξεφρόνιζαν έτσι γόβη φορά που θανάτωναν από ένα δυστηρημένο ζώο...

Δέν είχα δει ποτέ στη ζωή μου άλλο θέαμανά μου γόνη τόση τρομαχτική έντύπωση...

Σαναχούρισα σχεδόν άφροστη από ξενοδοχείο μου. Κι έπειδή ή ώρα ήταν περασμένη, έκανα γρήγορα-γρήγορα τις έτοιμασιές μου για να πάω στο θέατρο, όπου θα έπαζα εκείνο τό βράδυ τή «Φαίδρα». Έκωνα τήν είσοδό μου στη σπηνή πολύ νευριασμέ-νη κι άφοπώθηρα με όλο μου τό πνεύμα και τήν καρδιά μου τό όβλο μου, θέλοντας έτσι να διώ-ξω τή φρενιτή όπτασία τών σαφάγιον, ή όποία ήταν άπαιτωμέ-νη στο μυαλό μου...

Μά ή προσπαθεία μου αυτή, μολονότι επέτυχε, μ' έξάντησε τόσο, όποτε στο τέλος τής τε-τάρτης πράξενος σωφαστρα και-τω έντελώς άνωσθηρη...

Κατά τό βράδυ εκείνο, που ήμην και τό τελευταίο μου στο Σιάγο, ή κυριές τής άριστο-πρατίας μου προσέφεραν ός ά-κουμηρητικό δώρο, ένα όπεροχο κούλα από διαμάντια.

Έτσι έφτιαξα απ' τήν μεγάλη πού, στην όποία είχα άφασίσει τά πάντα : τούς κατοίκους της, τή λίμνη της, που ήταν μεγάλη σαν μια μικρή θάλασσα, τις κυ-ριές της, τό ένθιαυπόδες θεα-τρικό Κούνο της, τή κίτηρά της, όλα, όλα, έκτός από τά σαφάγι της...

Δέν ιμνηρεκαούσα κίν ούτε έναντιόν του άρχαπεικόπου της, ό όποίος, όπως έκαναν και όλοι οι άλλοι συνάδελφοί του της Ά-μερικής, δέν παρήλαρε να καν-τηφάση από του άβισθου ός... άνήθησε τήν τέχνη μου και τή Γαλλική φιλολογία...

Μας έλαχε όμως τόση οε-λίαμα με τά κρηγώματά του αυ-τά, όποτε ό ιμνηρεσαρίός μου 'Αμπεύ του έσπειρε τήν ακό-λουθη χαριτωμένη έπιστολή :

«Πανερώτατε, » Συνηθίζω σε κάθε πάλι που πηγαίνω να κάνω οεκλάμα τετρακοσίων δολλαριών. Μά επειδή στο Σιάγο ανάλαβατε να κανετε οεις τή οεκλάμα αυτή, απαλλάσσου-σας με έτσι από μια δυσάρεστη φρονιδα, οας στέλνω τετρακόσια δολλαρια για τούς φτωχούς της πόλεως». ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : 'Η συνέχεια.

ΑΝΕΜΟΝΕΣ

ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Υπάρχουν στιγμές που ή ανθρώπινη ζωή μου φαινεται σαν μια φουρτουναομένη φάλαισσα, μέσα στην όποία ό καθένας προσπαθει να ούση τόν εαυτό του.

Ότε ν' άφασίσει, ότε να ή μισή : να ή μισή σοφία. Ότε να ή ζή-πλοση, ότε να πιστεύεις τίποτε : να ή άλλη μισή. (Σοστενάουερ)

Η καρδιά εινε μια λύρα με έφτά χορδές. Ξη για τή λύρα και μόνο μια για τή χαρά.

(Λαουριμέ) Η μεγαλοφύα δέν εινε παρά μια μεγάλη ή-πομονή. (Νεύτων)

Η σπητή σύζυγος έξαγιζει τήν άπιστία του άνδρός της. (Άγ. Γραφή)

□ □ □ □ Η ΚΑΛΑΤΕΧΝΙΑ □ □ □ □

Η Φτωχούλα.

(Πινάξ του Γαθρήλ Μαξ)

μίζει βέβαια με άνταποκρίσεις...

Ό Κοινητουριώτης, έκτός τών άλλων γνωρισμάτων του, άν και σοβαρότατος ός χαρακτήρ, διαφρονόταν και για τό πνεύμα του.

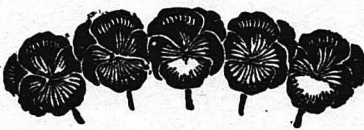
—Κύριε ύπαρχε, εινε λογοπαλιώπος στον ύπαρχό του, μετά τήν έπιστολή του Δίλωνος έπι του «Άλφειού», ό κ. Δίλων μου κατέστρεψε ό ήλιον, ότι δέν θα σάς... ό ήλιός η στο μέλλον τή ταυτότητά του. Συνεπώς να τόν δέχεται άμέσως, χωρίς καμιά διατύπωση.

Μετά τήν κηρύξη του Έλληνορωσικού πολέμου του 1897, ό Κοινητουριώτης είχε προσκολληθεί στη μοίρα τών θωρηκτών έκτό τή διο-χησι του Σαχτούρη και έλαβε μέρος σ' ένα πολεμικό συμβούλιο.

—Είμαι τής γνώμης, εινε σε μια στιγμή ό μετά ταύτα ένδοξος κωμικός, να έπαυηθήσομε να εκδιόσομε τά στενά τών Δαρφαναλλίων.

—Μά άν καταστραφή κανένα απ' τά θωρη-κτά μας ; παρατήρησε ό Σαχτούρης.

—Έ, τότε να τά βάλομε στις γυάλες και να τά στείλομε στο Μουσείο, αφού δέν πρόκει-ται να καταστρέψουν ή να καταστραφούν ! πρό-σθεσε με ύπερηφάνεια ό Κοινητουριώτης.

ΟΙ ΕΝΔΟΞΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

ΑΝΕΚΟΛΤΑ ΤΟΥ ΝΑΥΑΡΧΟΥ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ

Ό Κοινητουριώτης κατά τήν Κρητική έπαναστάση του 1896. Άποκλεισμένος επί του «Άλφειού». Η σωτηρία βροχή. Ό ρασοφόρος πρεφεδοςης. Τέ τέχνασμα του Άγγλου άνταπε-κριτού Δίλωνος. Τα λογοπαίγνια του Κοινητουριώτη. Ό πέ-λεμος του 97. Μία ήρωική πράτασις του Ύδραίου ναυμάχου.

Κατά τήν Κρητική έπαναστάση του 1896, όπότε ό ναύαρχος Κοινη-τουριώτης ήταν κυβερνήτης του «Άλφειού» και ναυλοχός στα Κοη-τικά νερά. Έλαβε από τόν Ίταλό στόλαρχο Καναβέρο τή διαταγή να άποπλείσει, αλλά δέν ήπάκουσε. Τότε οι ξένοι ναύαρχοι, για να τιμω-ρήσουν τήν περιφρονητική του

σπάση απέναντί τους, άπρηθύρε-σαν άσπληρά τήν έπινομία του πλοίου με τήν Ήρην και έφεραν τούς ναύτες του σε δύσκολη θέσι.

—Τό νερό μας τελείωσε, κύ-ριε κυβερνήτη, τί πρέπει να κά-νομε ; ειναν μια μέρα οι ναύτες του «Άλφειού» στον Κοινητου-ριώτη.

—Πιστεύω να βρέξη σε λί-γο και φροντίστε να μαζέψετε πάλιο νερό. Ό Θεός δέν θα μας εγκαταλείψη... άπάντησε ό Κοινητουριώτης.

Και πραγματικά, ύστερ' από λίγες όρες έπιασε ορανώτατη βροχή, ή όποία έδικαίωσε τήν πρόφρησι του και έξοκονόμησε τήν περιστάση. Τήν άλλη μερα μάλιστα οι ναύτες του «Άλφει-ού» έξοκονομήθησαν κι' από τρώ-φιμα, τά όποια τούς μετέφερε με μια βάρκα, ός από μαγανής θε-ός, ό άνταποκρητής του «Ήμερη-σιον Χρονολόγιου», μεταμειστέ-νος σε καλόγερο.

—Κύριε κυβερνήτη, είδοποι-ησαν τόν Κοινητουριώτη οι άνδρες του. Έρχεται μια βάρκα και πάνω σ' αυτή βρισκεται ένας κα-λόγερος. Να τόν δεχθώμε ;

—Και βέβαια να τόν δεχτή-τε. Καλές είδησεις θα μας φέρ-νη, αφού εινε ιερομύνης. Μόνο τό κατάχο Καναβέρο να μη δε-χτήτε, άν τυχόν ζητήσει να οθή!

Όταν ό ξένος άνταποκρητής, που κρυβόταν κάτω απ' τό μονα-χικό ράσο, άνέβηκε στο πλοίο και παρουσιάστηκε στον Κοινητουριώ-τη, του εινε αυτοσιστηγόμενος :

—Δίλων, άνταποκρητής του «Ήμερησιον Χρονολόγιου» του Λονδίνου...

—Άρχάγγελος Μιχαήλ, για μιάς αυτή τή στιγμή, φώναζε γε-λώνας ό κυβερνήτης του «Άλ-φειού», γιατί τό στομάχι δέν γε-
